

สมัชชาสุขภาพเชียงใหม่ / สมัชชาพลเมืองเชียงใหม่ ปี 2557

“สถานงานเสริมพลังปฏิรูปประเทศไทยให้เชียงใหม่เป็นมหานครแห่งสุขภาพะ”

วันพุธที่ 17 เดือนกันยายน พ.ศ.2557 ณ ห้องประชุมอาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (อบจ.)

คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพเชียงใหม่ (คจ.สจ.) ร่วมกับภาคีเครือข่ายขบวนองค์กรจังหวัดเชียงใหม่

*****

ประเด็นระบบสุขภาพชุมชน : การพึ่งตนเองด้วยการแพทย์แผนไทย ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

สถานการณ์สร้างความตระหนัก: ปัญหาสุขภาพและสถานการณ์ด้านสถานะทางสุขภาพของประชาชนทุกวันนี้เปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก โดยโรคหรือความเจ็บป่วยที่พบมากคือโรคเรื้อรัง โรคจากพฤติกรรมสุขภาพไม่ดี และโรคติดระบบตามฤดูที่กาลที่มีการระบาดเป็นระยะๆ จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าโรคและความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากพฤติกรรมดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งสิ้น นโยบายด้านการให้บริการดูแลสุขภาพของสถานบริการสุขภาพก็เปลี่ยนไป บุคลากรด้านสุขภาพมีไม่เพียงพอเพราะประชาชนที่เจ็บป่วยมากขึ้นและต้องการการดูแลด้านสุขภาพที่ซับซ้อนหลากหลาย ดังนั้นการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ใช้แพทย์แผนไทยบนฐานภูมิปัญญาพื้นบ้านจึงเป็นสิ่งที่ควรพัฒนาและนำมาใช้ให้ถูกที่ ถูกทาง ถูกต้อง และปลอดภัย และต้องมีการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้ และต้องมีการพัฒนาระบบการส่งต่อและเชื่อมประสานที่ประชาชนทุกคนมีความรู้และเข้าใจในขั้นตอนการรักษาที่ถูกต้องตรงกัน

การรับรู้สภาพปัญหา: ชุมชนทุกชุมชนมีองค์ความรู้ มีทุนทางสังคมที่ดี ทั้งทุนคน ทุนทรัพยากร ทุนความรู้ด้านการดูแลสุขภาพภาคประชาชน เมื่อมีการณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการค้นหาทุนศักยภาพในชุมชนตนเอง ได้วิเคราะห์ปัญหาและหาทางออกในการจัดการปัญหาสุขภาพในพื้นที่ของตนเอง ส่งผลทำให้ปัจจุบันนี้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและพยายามศึกษาหาองค์ความรู้ด้านการพึ่งตนเองตามระบบสุขภาพชุมชนมากขึ้น

ข้อจำกัดการจัดการที่ผ่านมา: การดำเนินการในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไปตามความสนใจของประชาชนแต่ละคนเอง ไม่มีการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร อีกทั้งภาควิชาการส่วนหนึ่งยังไม่เห็นถึงความสำคัญของศักยภาพชุมชน ความรู้ปราชญ์ชาวบ้าน คุณค่าของการแพทย์แผนไทย หรือแพทย์ทางเลือก แหล่งข้อมูลความรู้ยังมีจำกัด ระบบการส่งเสริมการทำกิจกรรมของจิตอาสายังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ระบบส่งต่อยังไม่ทั่วถึงและประชาชนทั่วไปยังไม่มีความรู้หรือความเข้าใจในระบบการส่งต่อของระบบสุขภาพชุมชนเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อสุขภาพเชิงประเด็นที่เข้มแข็งและให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป จึงมีมติดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอเชิงกลไกและการจัดการ

1.1 ทุกพื้นที่ในจังหวัดควรมีการค้นหาศักยภาพของชุมชนตนเอง โดยเฉพาะศักยภาพด้านการส่งเสริมสุขภาพและการดูแลสุขภาพภายใต้บริบทการพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการค้นหาทุน

ทางสังคมของชุมชนตนเอง วิเคราะห์ปัญหา และหาทางออกร่วมกันในประเด็นการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

1.2 ส่งเสริมการนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำฐานข้อมูลระบบสุขภาพชุมชนจัดทำแหล่งรวบรวมองค์ความรู้การดูแลสุขภาพที่มีทั้งการใช้การแพทย์แผนไทย อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างระบบกลไกเชื่อมต่อไปถึงระบบบริการสุขภาพสมัยใหม่ โดยดำเนินการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงพยาบาลชุมชน จากนั้นนำออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เพื่อพัฒนาไปสู่นโยบาย

1.3 ส่งเสริมให้หน่วยงานรัฐทุกองค์กร ทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตามประเด็นปัญหาที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และนโยบายขององค์กรตนเองอย่างเป็นระบบและสร้างเครือข่ายเพื่อการดำเนินการร่วมกันในการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน

1.4 ส่งเสริมการรวมกลุ่มของกลุ่มการแพทย์พื้นบ้าน แพทย์แผนไทย ในพื้นที่ต่างๆทั่วทั้งเชียงใหม่ ให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันโดยพัฒนากลุ่มองค์กรกลางในการเชื่อมประสานในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ การสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มการแพทย์และระบบสุขภาพชุมชนต่อไป

1.5 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาระบบเชื่อมประสานระหว่างการแพทย์พื้นบ้าน แพทย์แผนไทย และการแพทย์แผนปัจจุบัน เพื่อให้สามารถร่วมมือกันในการให้บริการประชาชนต่อไป

2. ข้อเสนอเชิงวิชาการและวิจัย

2.1 พัฒนาระบบการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม และการวิจัยรูปแบบการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ระบบการแพทย์พื้นบ้าน และแพทย์ทางเลือกเป็นต้น

2.2 จัดทำเอกสารวิชาการจากการถอดบทเรียนการดำเนินการด้านการแพทย์แผนไทยหรือระบบการดูแลสุขภาพแบบอื่นๆ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดและเผยแพร่สู่ชุมชนอื่นๆต่อไป

ระบบการพัฒนาเพื่อแก้ไขและจัดการเรื่องระบบสุขภาพ (ข้อเสนอแนะจากเวทีสมัชชา)

1. ผู้รับผิดชอบหรือแกนนำ: ภาคประชาชน / แกนนำ / ภาครัฐ (รพสต. รพช. สสอ. เทศบาล อบต.) / สถาบันการศึกษา / หน่วยงานอื่นๆในท้องถิ่น
2. กลไกสนับสนุน: จัดระบบฐานข้อมูลชุมชน / ทูตทางสังคม / การออกแบบระบบบริการที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละพื้นที่ / การเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่ดี (best practice) / กลไกการติดตามประเมินผล
3. แผนงานหรือการขับเคลื่อน: แผนงานพัฒนาระบบการแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนปัจจุบัน / การพัฒนาระบบส่งต่อและเชื่อมโยงระหว่างระบบบริการสุขภาพแต่ละระดับ / แผนงานการจัดการระบบข้อมูลสุขภาพชุมชน / แผนงานส่งเสริมการสร้างสุขภาพชุมชนเข้มแข็ง / แผนงานประสานงานภาคีเครือข่ายระบบสุขภาพชุมชน
4. ภาคีเครือข่าย: รพ.สต. รพช. สสอ. สสส. สช. สปสช. ชมรมหรือกลุ่มออม. มูลนิธิ ภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆ เครือข่ายด้านสุขภาพในชุมชน หน่วยงานด้านการสื่อสารต่างๆ บ้าน-วัด-โรงเรียน
5. ทีมวิชาการหรือข้อมูล: สถาบันการศึกษา สถานบริการสุขภาพ ฝ่ายยุทธศาสตร์
6. งบประมาณ: สปสช. กระทรวง